

**SLÁNICZ BALÁZS**

Japán-tanulmányok  
MA, 1. félév  
Károli Gáspár Református Egyetem  
Bölcsészettudományi Kar

**Témavezető:**  
Dr. Somodi Júlia  
egyetemi docens, KRE BTK

## **A HONOSÍTÁS ÉS IDEGENÍTÉS TENDENCIÁJÁNAK VÁLTOZÁSÁNAK VIZSGÁLATA JAPÁN-MAGYAR MŰFORDÍTÁSBAN**

**Kulcsszavak:** japán-magyar műfordítás, honosítás-idegenítés, kultúraközvetítés, korpuszkutatás

Dolgozatomban a honosítás és idegenítés (Venuti 1995) stratégiáinak a japán-magyar műfordításban megfigyelhető tendenciáinak változását vizsgálom. Megfigyelésalapú empirikus kutatást végzek fordítási korpuszon, amely három különböző évben (2007, 2013, 2020), három különböző fordító (Erdős György, Nagy Anita, Mayer Ingrid) által fordított, ám azonos szerző (Murakami Haruki) által írt és azonos kiadó (Geopen) jóvoltából megjelent japán-magyar fordításból áll. Célom a japán-magyar műfordítási normák kapcsán az elmúlt közel két évtizedben megfigyelhető változások feltárása, ugyanis a tendencia változásának vizsgálatával jobban átláthatjuk és megérthetjük a honosítás és idegenítés jelenlegi tendenciáit. Kutatási előfeltételezésem – miszerint a vizsgált időszak során a honosításhoz képest az idegenítés aránya nőtt – beigazolódott; a kvantitatív kutatás során a különféle átváltási műveleteket a honosítás és idegenítés skáláján helyeztem el, majd viszony-számszámítással elemeztem. A képet tovább árnyalja az egyes kulturálisan kötött kifejezések típusainál megfigyelhető különbség a két kultúraközvetítésben szerepet játszó stratégia alkalmazását tekintve.

Másik hipotézisem, miszerint a korpusz egészére inkább a honosítás jellemző (vö. kulturális aszimmetria) szintén beigazolódott, ám ennek kapcsán szintén szükséges a képet némileg árnyalni, ugyanis a második és harmadik vizsgált mű önmagában az idegenítés felé tendált, s csak a teljes korpuszról mondható el, hogy a fordítók a honosítást preferálták.

A fordítás kulturális aspektusainak vizsgálata kapcsán a terminusokat és definíciókat illetően némi fragmentáció figyelhető meg, vagyis az efféle kutatásnak nincsen egységes keretrendszere, és valójában a nyelvek, illetve a nyelvpárok különbözősége miatt nem is lehetne kialakítani ilyet. Mégis az egyes nyelvpárok kapcsán levont következtetések a fordítók és a fordítótanoncok számára gyakorlati haszonnal kecsegtetnek, emiatt úgy gondolom, hogy hallatlanul fontos e kutatási irány. Mindemellett nem elhanyagolható az a tény sem, hogy japán-magyar viszonylatban e témát illetően még nem készült átfogó kutatás. Célom tehát e hiánynak a pótlása, annál is inkább, mivel a japán-magyar nyelvpár napjaink műfordításait tekintve egyre számottevőbb – csak 2024-ben 13 japán fordításkötet jelent meg.